

Särtryck ur

CJP NYHETSMBREV

Nr 51:7 Juni 2011

EN NY BÖRJAN

av Daryl Sharp

Norman satt gråtande i mitt väntrum. Senare fick jag veta att han suttit där nästan en timme och väntat på sin tid. Min sekreterare hade givit honom en kopp te. Hans händer skakade och han spillde litet på byxorna. Jag visade honom in och han sjönk ner i en skinnfåtölj.

*Daryl Sharp, förläggare, författare och jungiansk analytiker med privat praktik i Toronto, Kanada. På svenska har publicerats *Konsten att överleva, Såsom i en spegel, Jungiansk ordbok och Jungiansk typologi.**

Det var vår första session tillsammans. Han var inte den mest egendomliga person jag sett under mina år som analytiker, men han var inte den mest allmogliga heller. Hans hår var långt, han hade skägg och mustasch, bägge prydligt ansade. Han var kanske i slutet av de trettio, men kunde passera som tio år yngre. Han var snyggt klädd, en sportskjorta under en tunn ylletröja. De eleganta skorna verkade malplacerade. Hans ögon var röda och svullna.

”Jag är ledsen för det här”, sa han och snöt sig. ”Jag började gråta när jag stigit på bussen, och sedan kunde jag inte sluta. Varför vet jag inte. Jag kom tidigt för jag hade ingen annanstans att ta vägen”.

Jag sa ingenting.

”Jag är hemskt olycklig”, sa han. ”För ett par dagar sedan vaknade jag gråtande och har knappt slutat sen dess. Jag är glad att du kunde ta emot mig med så kort varsel. Jag vet inte längre vad jag ska tro, jag är så jävla förvirrad. Kanske är jag galen. Ibland tror jag att det vore bättre om jag vore död. Jag vet inte vad jag skall ta mig till.”

Han hade en sliten läderportfölj med sig. Han öppnade den och tog fram en anteckningsbok.

”I själva verket har jag ett underbart liv, fru och två barn. De betyder allt för mig, jag skulle inte klara mig utan dem.”

Han började gråta igen. ”Jag håller på att gå i bitar”, sa han.

”Vi har varit lyckligt gifta i sex år. Jag älskar min fru, jag skulle aldrig kunna lämna henne.” Han ryckte på axlarna. ”Jag har haft andra kvinnor, det är sant, men de har inte betytt något för mig. Jag skulle inte kunna leva utan min familj.” Han såg trotsigt på mig. ”Det är

”Det hade jag inte haft en aning om”, sa han.

”Ja det är väl förresten inte alldeles sant. Jag antar att jag visste att hon inte var så intresserad efter det första året eller så. Men att höra henne säga det krossade mitt hjärta. Jag var i Detroit för att avsluta en affär, och ringde från hotellet för att säga hej till henne och ungarna. Jag vill hålla kontakten. Det var en tjej där med mig, jag minns inte vad hon hette. Min fru sa, ’Kom hem är du snäll, vi måste prata’. ’Vad då om,’ sa jag. ’Om sex,’ sa hon, ’det fungerar inte mellan oss.’ Hon grät, jag grät. Jag lämnade alltihop och flög raka vägen hem.”

Norman tittade på sin anteckningsbok. ”Sedan dess har ingenting varit detsamma. Vi pratade om det, men det fanns inte så mycket att säga. Jag slutade träffa andra - ja, om man inte räknar den där flygvärdinnan och en barflicka i Cincinnati - och läste några böcker om teknik. Det förändrade ingenting. Åh, inte så att hon vägrade. Det har hon aldrig gjort, inte nu heller. Hon har alltid funnits där för mig. Men hon gillar det inte.” Han torkade sig om näsan.

”Det kunde jag leva med. Lätt var det inte, men jag kunde klara det. Vi tänker lika, vi gör allting tillsammans. Sex är inte så viktigt, jag vet det. Vi är det perfekta paret, alla avundas oss.”

Han såg på mig med viss stolthet.

”Så för ungefär ett år sen’ började hon träffa den här andre mannen. En toppenkille, konstnär. Vi har varit vänner med Boris och hans fru i årat. Vi spelar bridge tillsammans. Jag hade en känsla av att någonting var på gång, men hon sa nej, det var bara som jag inbillade mig.

”Så hittade jag några kärleksbrev - det kunde jag inte berätta för henne, hon skulle bli rasande om hon fick veta att jag snokat i hennes

”Den klassiska konfliktsituationen är den i vilken det finns möjlighet - eller en frestelse - att välja mellan olika handlingsalternativ.”

inte på grund av dem jag har kommit. Problemet är mitt. Ungarna är fina. Min fru är världens bästa mor. Hon älskar mig, jag vet att hon aldrig skulle gå ifrån mig.”

Vi satt tysta en stund. Jag såg på honom. Han stirrade in i väggen. Jag var i färd med att känna in honom, försöka uppskatta hur det skulle kännas att arbeta med den här mannen. Han var fullt upptagen av sina fantasier.

”Jag antar att alltihop började för två år sedan, när min fru sa att hon inte tyckte om att älska med mig.” Han snöt sig.

CJP NYHETSMBREV

ISSN 1652-2125

Utges av CJP Centrum för Jungiansk Psykologi AB två ggr/år (juni och december). Ansv. utgivare: Gunlög Raihle.

saker. Och hur som helst tycker jag att hon har rätt att ha litet skoj. Det är klart att jag är svartsjuk, men det är mitt problem. Jag vet att han inte är något hot mot vårt liv tillsammans. Jag skulle kunna göra vad som helst för att göra det bra igen.”

Tårarna rann nedför hans kinder. Han lät dem vara.

”Jag har spionerat på dem i månader. Jag hukar bakom buskage, lyssnar på deras telefonsamtal. Jag skäms som en hund men jag kan inte hjälpa det. Jag har alltid en stor klump i magen och undrar vad de håller på med. Jag står bara inte ut med tanken att hon skulle vilja älska med någon annan men inte med mig. Det är därför jag är här. Jag borde kunna acceptera det. Jag vill inte känna ett sådant ägandebegär. Det är något fel på mig.”

Han tog fram några foton. ”Det här är min fru Nancy, ungarna - det där är Ian, han är fem och ett halvt, och Jennifer, hon är fyra - där är vårt hus.”

”Jag har ett bra jobb, men jag har inte kunnat arbeta så mycket på sistone. När jag mår dåligt går jag ner i källaren och röker lite marijuana, och tänker på hur det var förr, hur lyckliga vi var. Ibland hjälper det, men ibland mår jag bara sämre.”

”Hur hittade du mig?” frågade jag. ”Varför kommer du till en jungian?”

”En vad?”

”En jungiansk analytiker.”

Han torkade sig i ögonen. ”En vän rekommenderade dig.”

Han såg sorgset på mig. ”Jag är deprimerad, jag sover dåligt. Jag kan inte äta och jag har ingen energi. Vad tycker du jag ska göra?”

Jag visste inte vad Norman skulle göra, men av egoistiska skäl var jag glad åt att träffa honom.

Mitt liv och min praktik gick på rutin. Jag kunde knappt minnas den tysta desperation som fick mig att börja i analys för tjugo år sedan. Norman var en läglig påminnelse om mitt eget förflutna och om den process som ledde till att jag blev jungiansk analytiker. Det fanns en tid då självmord framstod som ett attraktivt alternativ till det liv jag levde.

Norman har det kämpigt. Han är en bruten man. Han har mittlivskrisens alla symptom; ångest, depression, självömkan och skuld-känslor; han kan inte äta, inte sova; han har ingen energi och han är förvirrad. Det enda han egentligen har till sin fördel är att han inser att han har problem.

Det är sant att han ännu inte förstår problemets natur eller vidd, men det är uppenbart att han kommit till gränsen för sin förmåga. Han är nere för räkning, och det är just det som gör honom till en lovande kandidat för analys.

Norman och hans fru har ett symbiotiskt förhållande som de både tillfälligt kan förirra sig från, men inte lämna. Normans familj är hans centrum, utan den skulle han inte kunna existera. Han känner sig avvisad av sin fru men han kan inte göra någonting åt det; hur miserabel han än känner sig kan han inte tänka sig

ett liv utan henne. Han kan inte se klart på sin situation eftersom han översvämmas av känslor varje gång han tänker på den.

Jag ser en man helt i obalans, kliven mellan huvud och kropp, hjärna och hjärta.

I termer av neurosens utveckling så som den skisserades i inledningen, har Normans libido slutat progrediera. Han kan nått och jämt fungera. Någonting har förändrats, och han kan inte anpassa sig. Hans känslofunktion fungerar inte och han kan inte tänka klart. Hans energi har regredierat och aktiverat infantila fantasier om ett förlorat paradiset – i form av det goda förhållande han upplever att han en gång haft med sin fru.

Det rasar en underjordisk konflikt i Norman. Han är ännu inte medveten om det, men hade den inte funnits där skulle han inte gråtit i flera dagar för att sedan hitta vägen till mig. Vid denna tidpunkt är emellertid alla hans försvar mobiliserade för att hindra honom att inse att det slags liv han hittills levt har kommit till sitt slut. Han tror att han bara kan ”ställa saker tillrätta”, vilket skulle betyda att vrida klockan tillbaka till då han kände sig älskad.

Norman betalar en skälig summa pengar för att träffa mig. Han kom och sökte hjälp. Han vill ha en lösning på sina problem, och tror uppriktigt att jag kan tillhandahålla den. Men visste jag vad Norman skulle göra, vore jag Gud, och lyckligtvis är jag inte så inflaterad.

Så jag lyssnar på Norman utan att säga något. Jag ser hans tårar, hör hur han lider. Jag känner inget medlidande men det känslomässiga kaos han presenterar har en märklig effekt på mig. Å ena sidan lämnar det mig tämligen kall, å den andra känner jag en växande klump i min egen mage. Norman börjar intressera mig. Vi är på något sätt syskonsjälär. Hans yttre situation är inte densamma som min var i hans ålder, men vår psykologi liknar varandras. Jag kan se och höra mig själv, som jag var för tjugo år sedan.

Vid den tiden delade jag den vitt spridda föreställningen om psykoanalysen som en kur, vilken man underkastar sig under en viss tid, för att sedan skrivas ut helad. Det är en fantasi många människor fortfarande har. Den är en kvarleva från psykoanalysens barndom, då det antogs att det omedvetna endast innehöll bortträngt material, och när detta väl medvetandegjorts och fått utlopp kunde man leva lycklig i alla sina dagar.

Dessvärre visar sig det omedvetna vara outömligt. Likt en simmare i havet kan vi glida fram på ytan, men något nytt stiger oupphörligen upp ur djupet. Det förhåller sig i psyket som i livet; vi ställs hela tiden inför nödvändigheten att anpassa oss till nya omständigheter.

Jag vet att Norman har en medveten inställning som inte passar hans situation. Det talar jag inte om för honom eftersom han ändå inte skulle förstå vad jag pratade om. Han måste inse det själv; det måste växa fram hos honom som en ros i ett kälrottsland. Han måste lida till dess han finner, eller det uppstår hos honom, en inställning som är bättre anpassad till den han är och till hans liv. För detta behöver han tid. Hans lidande är ett resultat av den

Vi välkomnar fler bidrag från våra läsare.

Skicka din text till artikel@cjp.se

Vi kan naturligtvis inte garantera att den kommer att publiceras i

CJP Nyhetsbrev och vi måste också förbehålla oss rätten att redigera eller förkorta den insända texten.

Texten kan publiceras under pseudonym om man så önskar, men anonyma bidrag införes ej.

konflikt han ännu inte är medveten om. Jag vet att varje bestående lösning är resultatet av ett intensivt lidande; men endast lidande är emellertid inte nog - man måste också vara villig att göra någonting åt det.

Jag säger inget för att lindra Normans smärta. För tillfället är han precis där han ska vara. Han känner sig eländig men han har en chans att bli medveten. Även om jag kunde trola bort hans problem skulle jag inte göra det.

Varje konflikt konstellerar motsatsernas problem, sägs det. I stort sett syftar ”motsatserna” på jaget och det omedvetna. Detta är giltigt vare sig konflikten erkänns såsom varande inre eller ej, eftersom konflikter med andra människor, och då särskilt med ens partner, i själva verket är externaliseringar av inre omedvetna konflikter. Eftersom de inte gjorts medvetna ageras de ut på andra.

Den klassiska konfliktsituationen är den i vilken det finns möjlighet - eller en frestelse - att välja mellan olika handlingsalternativ. Teoretiskt kan valmöjligheterna vara många. I praktiken står konflikten vanligen mellan två alternativ, vart och ett med sina konsekvenser.

Kanske är de mest smärtsamma konflikterna de som gäller förpliktelser, eller ett val mellan trygghet och frihet. Sådana konflikter genererar ett stort mått av inre spänning. Så länge de inte är medvetna manifesteras spänningen som fysiska symptom, särskilt i mage, rygg och nacke. Medveten konflikt, å andra sidan, upplevs som ett moraliskt eller etiskt dilemma.

Normans problem sitter än så länge i magen.

Konflikt är ett av neurosens kännetecken, men konflikt är inte i sig nödvändigtvis neurotisk. Tillvaron innefattar av naturen kollisioner mellan oförenliga förpliktelser och önskningsar. Beslut måste fattas. En viss grad av konflikt är t.o.m. önskvärd, eftersom total avsaknad av konflikt mellan jaget och det omedvetna hindrar livsflödet. Konflikt blir neurotisk bara då den stör ens fungerande.

Jag brukade fantisera när jag befann mig i konflikt: att det någonstans fanns en stor bok som hette Hur Man Gör. Den innehöll den föreskrivna lösningen på livets alla problem, och varje gång man befann sig i ett dilemma behövde man bara slå upp det i boken och göra som där stod. Den fantasin kom ur mitt faderskomplex. Om det funnes en sådan bok skulle man inte behöva brottas med problemen själv, utan bara följa det gamla och beprövade så som det förmedlades av en fadersgestalt. Men i verkliga livet har de allvarliga problemen bara individuella lösningar.

Många mindre konflikter är mottagliga för förnuftet, de underkastar sig ett logiskt tillfredsställande beslut. Allvarliga konflikter försvinner inte med sådan lätthet, faktum är att de ofta uppstår just på grund av en ensidigt rationell attityd, och således snarare förlängs än löses av förnuftet ensamt. När så är fallet, är det lämpligt att fråga sig: "Men vad skulle jag tycka om?" Denna fråga syftar till att mobilisera känslofunktionen - den som uppskattar vad något är värt för oss - eftersom en allvarlig konflikt alltid inbegriper en obalans mellan tanke och känsla. Om känslan inte är en medveten deltagare i konflikten, behöver den introduceras. Detsamma kan sägas om tänkandet.

Jungs speciella bidrag till konfliktens psykologi var att peka på att om en individ kan "hålla", härbärgera, spänningen mellan de stridande motsatserna, kommer slutligen något att ske i psyket för att effektivt lösa konflikten. De yttre omständigheterna kan i själva verket vara oförändrade, men en förändring äger rum inom individen. Denna förändring, i huvudsak irrationell och oförutsägbar, manifesteras som en ny inställning till både en själv och andra; energi som tidigare låsts i obeslutsamhet befrias, och rörelse blir möjlig. Jung kallar detta den transcendent funktionen, då det som sker transcenderar de stridande motsatserna.

När detta inträffar är det som om du stod på en bergstopp och såg en storm rasa nedanför - stormen kan fortsätta, men själv står du nu ovanför den, du är i viss utsträckning objektiv, inte längre emotionellt involverad. Det råder en känsla av lugn och frid.

Denna process kräver tålmod och ett starkt jag, annars kan spänningen inte härbärgeras och ett desperat beslut fattas för att undkomma den. Olyckligtvis förändrar ett sådant beslut ingenting, då ett för tidigt fattat beslut - när spänningen inte härbärgerats länge nog - konstellerar den motsatta sidan, den möjlighet som inte valdes, och du hamnar ur askan i elden.

Norman är som en formlös massa, osammanhållen, utan centrum. Det går inte att veta om

han kommer att kunna hålla spänningen.

När jag upplever mig ställd inför ett tvingande val mellan två oförenliga alternativ, är den psykologiska realiteten den att två skilda personligheter är involverade. Dessa kan betraktas som olika aspekter av en själv, eller, mer formellt, som personifikationer av komplex.

Att ha komplex är normalt och de finns hos alla; utan dem finns inget psykiskt liv eftersom komplexen är personlighetens byggstenar, på samma sätt som atomer och molekyler är de fysiska objektens osynliga komponenter. Vi skall inte bli av med komplexen, men däremot är det en fördel om vi kan bli medvetna om hur vi påverkas av dem. När vi förstår dem förlorar de sin makt över oss. De försvinner inte, men deras grepp kan lossna.

När jag först började i analys visste jag inget om komplex. Jag hade hört ordet, vanligtvis i en nedsättande betydelse, men jag visste inte vad det betydde. Jag hade läst något om Oidipus-komplexet, som föreföll ha något att göra med att döda sin far så man kunde ha sin mor för sig själv.

"Jungs speciella bidrag till konfliktens psykologi var att peka på att om en individ kan "hålla", härbärgera, spänningen mellan de stridande motsatserna, kommer slutligen något att ske i psyket för att effektivt lösa konflikten. De yttre omständigheterna kan i själva verket vara oförändrade, men en förändring äger rum inom individen."

Några månader senare, efter att ha läst en hel del Jung, besatt jag en lysande kunskap om komplex. Jag hade inhämtat att de i huvudsak var "minnen med en viss känslotön", som genom årens lopp ackumulerats kring vissa föreställningar, t ex av "det moderliga" och "det faderliga". Dessa "kärnor" är det som vi kallar för arketyper. Men jag förknippade ännu inte komplex med mitt eget liv, och vad de kunde ha att göra med min egen desperation.

När jag senare, under min analytikerutbildning fick genomgå det s.k. ordassociationstestet, som utvecklades av Jung för att illustrera hur omedvetna faktorer kan störa medvetandets fungerande, fick jag klart för mig att jag inte var herre i mitt eget hus, att komplex inte bara var verkliga, utan levande och helt autonoma i mig, oberoende av min vilja. Jag insåg att de kunde påverka mitt minne, mina tankar, mitt humör, mitt beteende. Jag var inte fri att vara mig själv - det fanns inget "mig själv" - när jag var fångad i ett komplex.

Var gång en emotion är närvarande - vare sig det handlar om hat, kärlek, sorg eller glädje - har ett komplex aktiverats. När vi är emotionella kan vi inte tänka klart, vi vet knappt hur vi känner oss. Vi talar och agerar utifrån kom-

plexet, och när det hela är över undrar vi vad som tog åt oss.

Utan komplex skulle livet onekligen vara rätt tråkigt. Men de berövar oss vår energi. I stället för välgrundade bedömningar och en passande känslarespons finns ett tomrum. Detta tomrum fyller komplexen med bitterhet, harm, irritation, självömkan, ångest, rädsla och skuld-känslor. Så länge vi är omedvetna är vi benägna att bli överväldigade, besatta och drivna av det ena eller andra komplexet. Sådan är situationen i en neuros.

Norman befinner sig helt klart i ett komplex. I annat fall skulle han inte vara i konflikt och inte lida. Något - eller någon, om vi fortsätter att personifiera komplexen - hindrar honom från att fatta ett beslut som skulle kunna förändra hans situation och återställa hans sinnesfrid.

Vilket komplex driver Norman? Jag vet inte säkert, men det är hans jobb att identifiera det han är fången i, inte mitt. Hans regredierade energi har aktiverat en hel hög med komplex, och det kan ta honom lång tid att skilja det ena från det andra. Under tiden skulle jag inte förlora skjortan om jag satte en slant på att det handlar om ett aktivt moderskomplex. Jag skulle inte vinna något pris heller.

Norman är så insnärjd i en värld av yttre företeelser och projektioner att jag ser honom som Teseus i kung Midas labyrint. Var finns det garnnystan som kan visa honom vägen ut? Vilken är den uppgift Norman inte vill, eller inte kan, klara av?

Allt det här finns naturligtvis bara i mitt huvud. Norman mår dåligt men han känner sig inte fångad och han vet ingenting om mytologi. Men när han slinker ner i källaren för att röka sin marijuana, tänker han ofta på självmord.

Under tiden talar Norman för tredje gången om för mig hur mycket hans familj betyder för honom. Han är oupplösligen gift. Jag misstror honom inte. Norman betraktar sig själv som en ansvarsfull familjefar, och det är han förmodligen, sitt rumlande till trots. Han har mycken energi investerad i det liv han lever. Hur bedrövlig han än känner sig är han livrädd att vara utan sin fru och sina barn. Han vet inte vad han skulle göra utan dem. Norman tror att detta är detsamma som att vara hängiven sin familj, för sådan är hans persona.

Hans fru har en affär med en annan man, men det är Norman besluten att stå ut med, eftersom han är civiliserad och rationell. Det är persona. Han skulle inte medvetet missunna sin fru något hon behöver men han inte kan tillhandahålla. Det är också persona. Det sista han skulle göra är att överge fru och barn för en sådan struntsak som sexuella svårigheter. Persona det också.

Innan jag började i analys var jag i många år fången i föreställningen om mig själv som en icke erkänd, kämpande författare. Det var min persona, det sätt på vilket jag tänkte på mig själv och presenterade mig för andra. Jag kunde inte föreställa mig livet utan denna bild av mig själv, jag existerade inte utanför den. Och så satt jag i många år och skrev i ett litet skjul längst ner i trädgården, och identifierade mig med varje missförstådd författare som någon-

sin levat. Jag var besviken över att ingen ville publicera det jag skrev, men samtidigt såg jag med förväntan fram mot den dag då jag skulle bli upptäckt. Denna persona har jag förlorat längs vägen, men jag minns hur det kändes.

Jung beskriver persona som en kollektiv aspekt av psyket, vilket innebär att det inte är något individuellt över den. Den kan kännas individuell - i själva verket mycket speciell och unik - men t ex beteckningen "kämpande författare", "far", "lärare", "läkare" är å ena sidan helt enkelt sociala identiteter, å den andra idealbilder. De beskriver inte en särskild person; de skiljer inte en läkare eller far eller lärare från någon annan.

Varje persona associeras med särskilda attribut och beteendemönster, likaväl som den har kollektiva förväntningar att leva upp till; en kämpande författare t ex, är en djup tänkare på randen till berömmelse; en lärare en auktoritetsfigur och hängiven förmedlare av kunskap; en läkare är förtrogen med kroppens svårbegripliga mysterier; en präst står nära Gud och är moraliskt oklanderlig; en mor älskar sina barn och skulle offra sitt liv för dem; en revisor kan trolla med siffror men är okänslig o.s.v.

Detta är anledningen till att vi blir chockade när vi läser om en lärare som står anklagad för att ha ofredat en student, en läkare som beskylls för drogmissbruk, en alkoholiserad präst, en mor som dränkt sitt barn, eller en revisor som fifflat med böckerna för att betala sina spelskulder.

Vad Norman beträffar, så innehåller hans persona diktatet att en familjefar inte lämnar sin familj.

Utvecklandet av en kollektivt passande persona involverar alltid en kompromiss mellan vad vi själva vet oss vara och vad som förväntas av oss som sociala varelser, inbegripet en viss grad av hövlighet och hyfsat uppträdande. Det är i sig inget fel med en persona. Ursprungligen avsåg ordet en mask som bars av skådespelare för att visa vilka roller dessa spelade. På denna nivå är den en tillgång i umgänget med andra människor. Den är också användbar som skyddande hölje. Våra nära vänner kanske känner oss som vi är, medan resten av världen bara vet det vi väljer att visa den. Utan ett yttre skydd av något slag, är vi helt enkelt för sårbara. Bara de dumma och naiva försöker ta sig genom livet utan en persona.

Vi måste emellertid kunna släppa vår persona i situationer där den inte är lämplig. Detta gäller framför allt i intima relationer. Det är skillnad på mig som jungiansk analytiker och den jag är när jag inte arbetar. Läkarens skicklighet som hjärtkirurg är till ringa tröst för en försummad partner. Lärarens kunskap om inlärningsprocessen imponerar inte på hans tonåriga son som vill låna bilen. En klok präst lämnar krage och retorik hemma, när han drar ut på friarstråt.

Genom att rikt belöna en "lyckad" persona kan yttervärlden fresta oss till att tro att vi är vår persona, och inget mer. Vi frestas att identifiera med den. Pengar, respekt och makt tillkommer dem som kan uppträda målmedvetet och väl i en social roll. Från att vara en användbar resurs blir persona lätt en fälla.

Men det är en sak att inse detta, en helt annan att göra något åt det. Poeten Rilke uttrycker detta väl:

"Vi upptäcker väl att vi inte kan rollen, vi söker efter en spegel, vi skulle vilja sminka av oss och lägga bort det oäkta och vara verkliga. Men någonstans vidlåder oss ännu ett stycke förklädnad, som vi glömmar bort. En aning överdrift stannar kvar i våra ögonbryn, vi märker inte, att våra mungipor är förvridna. Och så går vi omkring, ett åtlöje och en hälft: varken verkliga eller skådespelare." (The Notebooks of Malte Laurids Brigge, The Hogarth Press, 1959, sid. 217, övers Åke Leander).

Identifikation med en social roll är en vanlig orsak till mittlivskrisen, då anpassningen till en given situation bortom vad som är kollektivt föreskrivet hindras. Norman och hans fru har en gemensam persona. Jag antar att hon känner för deras förhållande på ungefär samma sätt som Norman - och är lika missnöjd. Men de är "ett lyckligt par". Vad som än sker mellan dem, visar de upp en enad front inför omvärlden. Deras vänner avundas dem. Andra par kan gräla och kanske skiljas, men inte Norman och Nancy. Deras äktenskap är orubbligt.

Och så är det verkligen. Norman känner många kvinnor som är sexuellt intresserade av honom, och han, till sin eviga skuld, av dem. Men han kan inte bli kär i någon annan kvinna så länge hans energi är bunden till hans fru.

Det är ett enkelt faktum. Han kan gå till sängs med andra kvinnor, men han kan inte älska dem. Vad han än gör med andra kvinnor, vad de än säger eller gör, kommer det inte att påverka hans bindning till Nancy. Trots sitt beteende är han immun mot den effekt andra kvinnor kan ha på honom.

Sådan är moderskomplexets makt. Hos Norman manifesteras det som ett behov av trygghet och rädsla för det okända. Han talar alltid om för de andra kvinnorna att han är gift innan han går till sängs med dem. *Caveat emptor* (juridisk term innebärande att köparen står risken, motsvarar ungefär det svenska uttrycket "säljes i befintligt skick"). På detta sätt avsägar han sig allt ansvar för sina handlingar och inbillar sig att han undviker alla långsiktiga konsekvenser. Han är blind för följderna av det han håller på med. Hans högra hand vet inte vad den vänstra gör.

Den konflikt som håller på att byggas upp i Norman är den mellan hans bild av sig själv som en hängiven familjefar (vilken är oskiljaktig från den gemensamma persona han och hans fru utvecklat), och en inre "andre" - en sorglös Don Juan, en frihetslängtande festprisse. Det sistnämnda är det nuvarande innehålllet i Normans skugga. Hans jag trälar på med hustrun, hans skugga jagar lammkött. Sådan ser den psykologiska situationen ut. Där finns så mycken bortträngd energi som inte har någonstans att ta vägen att han är färdig att explodera.

Jag skakade hand med Norman och samtyckte till att träffa honom påföljande vecka. Han drog en lättadens suck, snöt sig och gick.

Daryl Sharp
Sv övers Katarina Forssén

Centrum för Jungiansk Psykologi AB

Edvin Adolphsons väg 4 SE-16940 Solna Tel 08-830 700